

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
3 decembre st. v.
15 decembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 49.

ANUL XXV.
1889.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Ruga dela Chiseteu.

— Comedie populară într'un act, cu cântece și joc. —

S'a jucat întâiu la 8/20 septembrie 1889, în Chiseteu, la rugă;
apoi a doua oară la 17/29 septembrie 1889, în Caransebeș, cu oca-
siunea adunării generale a Societății pentru fond de teatru ro-
mân; totdeauna de corul vocal al glugarilor români din Chise-
teu, sub conducerea părintelui Lucian Șepețian.

Persónele :

Ión Ursuț, plugar.
Raveca, soția lui a doua.
Paraschiva, fiica lui.
Ivãila Coșteian, fecior holteiu.
Achim Ghiju, prietenul lui.
Efta Marcu, plugar.
Basalina, nevêsta lui.
Costa Hêrsu, însurățel.
Gruia Goruian, cismar.
Sloim, preocupet de têrg.
Lica Sica, plăeș.
Chira Crăciun, conducătorul corului.
Chinezul.
Un turtar.
Un covrigar.

Coriști, coriște, popor.

Scena se petrece 'n satul Chiseteu, în ulița cea mare, la rugă.

Scena I.

Popor în haine de serbătore, mai cu semă tinerime. La stânga o casă cu ocol, de câtră stradă cu gard; în târnațul casei un hâmbur. Apoi Chira Crăciun și Chinezul.

Chira Crăciun intrând.

Coriști! Înainte d'a se 'ncepe ruga, să cântăm o doină-doiniță. Înșirați-ve la loc! (Coriștii se pun în rënd. Crăciun în fruntea lor dă tactul.)

COR*

Doină doiniță.

Doină doiniță doiniță,
De-aș avé o puiculiță,
Cu flori galbene 'n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță.
De-aș avé o mândrucică,
Cu ochișori de porumbică,
Și cu suflet de voinică!
Face-m'aș privighetóre,
De-aș cântá nópcea 'n recóre
Doina cea desmerdătóre,
Doina cea desmerdătóre.

Doină, doiniță doiniță,
De-aș avé o pușculiță
Și trei glonți în punguliță;
Și-o sorióră de bartiță,
De-aș avé pe gândul meu
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu:
Face-m'aș un vultur mare
Și-aș cântá diua la sóre
Doina cea de resbunare,
Doina cea de resbunare,
Doina cea de resbunare,
Doina cea de resbunare.

Doină, doiniță doiniță,
Și aș dice: Mândrucică,
Me jur p'astă cruciuliță,
Să te țin ca un badiță
Și aș dice voinicele,
Să te 'ntrec cu rîndunele,
Peste deluri și vâlcele,
Hai copii cu voinicie
Să scăpăm biéta moșie,
Să scăpăm biéta moșie,
De păgâni și de robie.

Crăciun. Bine, dragii mei. Acum puteți să ve duceți care 'ncătrău, să jucați și să ve faceți chef. Șciți, cum e obiceiul la rugă. Dar băgați de semă să fiți cam p'aici aprópe, să ve pot adună iute, când o fi să cântăm éraš.

Un corist. Bade Chiro, o să mai cântăm?

Crăciun. Se 'ntelege. Șciți că la ruga noastră vine lume și țeră. Astăzi or vini și mai mulți, numai s'asculte corul nost, că ne-a mers vestea multă lume și 'mpărăție.

Un om din popor. Măi, măi! Că mic ești și mare grăiși!

Un corist. (Cătră omul din popor.) Ce șcii tu!? ... (Măsurându-l cu dispreț.) Numai plugu și sapa-s de tine ... Paure!

Omul din popor. Da tu ce ești? ... Dóră spăhie?

Coristul. (Cu fală.) Io mi-s corist!

Omul din popor. Sărăcie lucie.

Alt om din popor. De cap măi, că hainele-s scumpe!

Chinezul. (Intrând.) Aveți minte măi și nu ne faceți rușine. Corul nost ne-a făcut cinste la nația 'ntregă ...

Poporul. Să trăescă!

Crăciun. Mulțămim de omenie ... Ș-acum hai-dam la veselie ... (Poporul și coriștii se 'mprășcie.)

* Cuvintele de V. Alecsandri, musica de I. Vorokchievici.

Scena II.

*Trăila și Paraschiva.**Trăila.* Chivo dragă, stăi locului!*Paraschiva.* (Oprindu-se.) Ce vrei?*Trăila.* Să mai vorbim de-ale noastre. Că mor de doru teu, de când nu te-am mai văzut. Ore ce reu i-am făcut eu tătâne-teu, că m'a scos din casă dela voi, unde-am trăit de când me șciu? Nu l'am slugit credincios? Nu l'am cinstit ca ș-un orfan, pe care ție că m'a luat de pe cele drumuri?*Paraschiva.* Ba da.*Trăila.* Și totuș m'a făcut de rușine inaintea satului.*Paraschiva.* Io-s pricina. A băgat de sémă c'ai pus ochii pe mine ș-a ție că nu-și mărită fata dup'un taie-fugă.*Trăila.* Taie-fugă! Dar n'am fost eu feciorul cel mai harnic in sat? Cine șcie să tragă brezde mai late decât mine? Care pörtă sapa mai ușor? Și unde-i acela care să lege znopi mai mari?*Paraschiva.* D'a bășca-s tóte. El ție, că ești copilul nimenui. L'am audeț sfădindu-se cu maica, ce-ți ținea partea.*Trăila.* Copilul nimenui! Dar tot satul a cunoscut pe părinții mei. Au fost ómeni cinstiți.*Paraschiva.* Dar săraci grozav. Așă ție tata.*Trăila.* Neica loța mi-a spus, că ei n'au fost totdeuna săraci; că mai de mult au avut și ei căsuța lor, vițișorele lor, plugușorul lor... Dar in cele din urmă un om blăstemat le-a mâncat tot avutul lor... Hei! să șciu cine-i acela, nu i-ar mai cântă cucu!*Paraschiva.* Nu vorbi așă, că me sparii.*Trăila.* N'ai ce te miră, dragă, că sânt supărat; că de când am părăsit casa vóstă, par că mi-am perdut mințile... M'am băgat păstor la spăhia din Belinț și cătu-i diulica de lungă, stau rădemat de bêtă și me uit la satu vóst. Ș-așă me lovește câte-un dor, cât mai că me prepădesc.*Paraschiva.* Și gându meu-i tot la tine. Nu mai sânt bună de nimica. Maica me tot ocăreșce.*Trăila.* Și cum me uit tot incóci, mi-aduc a-minte de tóte țiele ce-am petrecut aici, de ciasul in care mi-ai cădut dragă și de tóte clipitele noastre de dragoste. Și unde nu te mai pot vedé, apuc să cânt câte o doină, dar așă cu jale, cât stă să-mi sfășie inima. Étă care-mi mai place: (Cântă.)

Bagă Dómne luna 'n stele,
Să me duc unde mi-i jele;
Bagă Dómne luna 'n nor,
Să me duc unde mi-i dor;
Bagă Dómne luna 'n cétă,
Să me duc la mândra 'n brață!*

Paraschiva. Și eu cânt intruna doina: (Cântă.)

Adă Dómne luna 'n nor,
Să vină cine mi-i dor;
Adă Dómne luna 'n prag,
Să vină cine mi-i drag!

Trăila. Țucu-ți ochii ș-o sprincénă, că mândru mai cânti.*Paraschiva.* De multe ori cânt și asta: (Cântă.)

Cine n'are dor pe vale,
Nu șci luna când resare;
Cine n'are dor pe luncă,
Nu șci luna când se culcă,
Nici nóptea cătu-i de lungă.

* Tóte doinele, horele și chiuiturile sânt culese din popor.

Trăila. Aulico, mama mea! Că mi se topeșce inima. Haid să cântăm una impreună! Șcii ceea: Trandafir mândru rotat!*Paraschiva.* Haid!

(Cântă améndoi.)

Trandafir mândru rotat
Ș-asără te-am așteptat;
Când vėtui că nu mai vji,
Pus-am dorul capétieiu,
Cu dragoste me 'nvėlji,
Dómne reu me hodinji!

Trăila. Chivo dragă! Să-ți spun una și bună. Haid cu mine 'n lume, să ne facem un cuibușor, cât să ne pară că sântem in raiu.*Paraschiva.* Vai de mine! Ce gândești! Să fac așă rușine părinților! Mai bine mor.*Trăila.* Par că noi am fi cei dintei cari am trăi necununați. Dar uite și veđi, că tóte satele sânt pline de-așă fel de ómeni!*Paraschiva.* Rușine să le fie. Ómenii cinstiți fac logodnă, se cunună 'n biserică și țin nunta cum se cade.*Trăila.* Așă dar remăi cu Dumneșeu! (Plécă.)*Paraschiva.* Unde te duci?*Trăila.* (Oprindu-se.) Nu șciu. Unde m'a duce norocul séu nenorocirea. O să iau lumea 'n cap.*Paraschiva.* Și eu ce m'oi face singură?*Trăila.* Face-i bine și te-i mărită dup' un bogătoiu, pe care ți-l'a alege tată-teu.*Paraschiva.* Dar nu vreu odată cu capul. Mai bine sār in fântână... Nu te du! Nu me părăsi tocmai in diua de astăđi, când mai cu sémă-mi trebuie sprigionă.*Trăila.* Cum așă?*Paraschiva.* Mi-a spus măicuța să me chitesc frumos, că o să vie la rugă un ficior bogat, cu gāndul să me pețescă.*Trăila.* Veđi că ție-am spus.*Paraschiva.* Dar nu-mi trebuie. Ajută-me să scap.*Trăila.* De unde-i ficiorul acela?*Paraschiva.* Șcie-l naibă, că de ciudă nici nu l'am întrebat. Nu vreu s'am cu el nici in clin nici in mănecă.*Trăila.* Ți-s drag dară și vrei să fii a mea?*Paraschiva.* Mai e vorbă!*Trăila.* Fii dară pe pace, că mi-oi căută eu ac de cogiocul lui... de s'a duce mâncând pământul...*Paraschiva.* Să-ți ajute Dumneșeu și Maica Precestă!... Dar étă vine Achim... Eu me duc... Să ne vedem sănėtoși!... (Ese.)

(Va urmă.)

Iosif Vulcan.

România.

— CARMEN SAECULARE. —

Corul.

Din vėrf de munte și de plaiu,
Din câmp, din vale și de la mare,
De pe-ale Dunării și de pe,
Ca paserile 'n țara noastră,
Mărețe amintiri buruț,
Și fala țerei noastre,
In lume cu-al nostru goriu!

Voce sol.

Când crivėțul nostru scamă stejarii
Și urlă pădușii, țărare pământul,
Cu gemėt sălbăteț sânt Leșii, Tătari!

Ce vor să se scôle să-și spargă mormântul,
 În hordii năvală urgia s'o porțe
 Din nou peste țără cu foc și cu mörte! . .
 Un trăsnet răspunde, un fulger s'aprinde
 Și sgomotul tace;
 Lucéffër de pace
 Pe cerul albastru lumina-și întinde!

Corul.

Un trăsnet răspunde, un fulger s'aprinde
 Și sgomotul tace;
 Lucéffër de pace
 Pe cerul albastru lumina-și întinde!

Vocea câmpului.

Pe 'ntinsul lanului cu drag
 Flăcăii-și dau indemn la muncă,
 Ér fluierul induioșat
 La umbră ȃice doine 'n luncă;
 De-odată trîmbița resună!
 La arme! glasul țerei chêmă!
 Cu capul sus, cu ochii vii
 Se duc voinicii fără témă
 Și pe cel drum bătut de ani
 Trec cete mândre de Curcani.

Corul.

Cu capul sus, cu ochii vii
 Se duc voinicii fără témă
 Și pe cel drum bătut de ani
 Trec cete mândre de Curcani!

Vocea Dunărei.

Dela Roma cea bătrână
 Am primit mândra solă,
 Eu pe umeri să-i duc fiui
 La isbânđi, la bălăfă!
 Ca străbunii părăsit-ați
 Plugul vostru părintesc
 Și-ați sărit cu arma 'n mână
 La otarul dușmănesc;
 Și-ați luptat cu vitejiă,
 Cucerindu-ve 'n dreptate
 Cu coróna cea regală
 Strămoșesca libertate!

Corul.

Și-am luptat cu vitejiă
 Cuce indu-ne 'n dreptate
 Cu coróna cea regală
 Strămoșesca libertate.

Töte vocile și corul.

Cobóre-se din cer senin
 Lumina binefăcătóre,
 Belșug să verse pe ogóre
 Și traiul țerei fie lin,
 Puterea ei mereu să crească,
 Întréga lume s'o iubéscă
 Și 'n veci norocu-i fie 'n plin!

Ascanio.

Moș Tudor.

— Nuvelă —

Mare pregătire de öste făcca Măria sa vodă
 Vasile Lupu Domnol Moldovei. În téguri, prin
 sae și plaiuri n'neni nu mai avea rëgaz.

Nici un prepus nu eră de ce se gătiă
 atăta nă de öte; unii își da cu socotéla
 că vor năvăli Leșii, alții era că o să trecă Tatarii

să prade Moldova, după cum se întëplă des în acele
 vremuri, de năvăliă păgânimea și da creștinătatea în
 batjocură și pradă. Prepusuri erau töte, că nimeni nu
 șcicia gândul domnesc. ênsuși dintre curteni, puțini
 șciseau că Domnul Moldovei avea gând să incingă
 resboi cu Domnul Munteniei Matei Basarab.

Cine să propună așa ceva, care creștin să gân-
 descă la un rësboi nelegiuit, rësboi între frați cu frați,
 între creștini cu creștini, între Români cu Români.

Dar atăta pregătire de öste lăsă pe ömeni în
 nedomerire și grije, că ori pe unde dai prin téguri,
 și or unde om cu om de sta la vorbă, cu spaimă
 toți se întrebau: ce potop mai vine peste noi?

Vasile Lupu făcea dar pregătiri în taină și no-
 rodul nu cunoșcea gândul seu.

Matei Basarab, Domnul Munteniei, șcicia cu in-
 credințare cu ce gând Vasile Lupu gătiă atăta öste
 moldovenesca.

Iscödele trimese de Matei în Moldova prin di-
 băcie și vërsare de bani, aflase dela un venetic pră-
 pășit pe lângă curtea lui Vasile vodă, că acesta după
 sfat și indemn străin, se pregătiă nu în potriva ca-
 zacilor ori a tatarilor, ci cu gând să calce cu öste
 și cu putere mare țera Muntenesca, ca să alunge pe
 Matei din scaunul domniei și să-l apuce el, ér Mol-
 dova să o lase fiului seu.

Din pricina celor ce se petrecea în Moldova se
 făcea la Tîrgoviște pregătiri ne mai pomenite.

Te cutremurai să veđi tötä țera în mișcare.
 Sate, orașe, ținuturi erau în picioare, ér Măria sa
 Matei vodă, cercetă ênsuși tabăra ce se ridică pe șe-
 surile de lângă Tîrgoviște.

Abiă se imprimăverase, drumurile erau grele și
 tot veniă öști pe tötä ȃiua din téguri și județe, ér
 lumea, năpădiă de se sciea de bună voe la östea de
 strînsură.

Matei vodă fără preget orënduiă cu înțelepciune
 töte, ér östea o indemnă la ascultare și regulă.

Pentru că Domnul Moldovei nu da pace lui
 Matei vodă, acesta se pregătiă de rësboi crâncen, ho-
 țărît să se năpustéscă cu urgie și putere mare asu-
 pra lui Lupu ca să-l înfrângă și să nu mai poftéscă
 la scaunul domniei Munteneșci. De aceea cu prilejul
 acestor pregătiri nu mai încăpea locul de öști și de
 aceea ajunsese că și pe argații și pe haidăii de pe
 la vite îi sciea la seimeni.

***

Matei vodă pentru că dedese poruncă de cu
 séră a se găti ömenii și vënătorii domneșci ca să
 plece la vënat, se sculase în ȃori, eră gata înainte
 tuturor și se preumblă gânditor în odae. Rîncezatul
 cailor din curtea palatului, deșteptă din gânduri pe
 vodă și se duse la feréstră; vedënd că tot alaiul eră
 gata, incinse sabia pe care i-o aduse un copil de
 casă, își puse un hanger la brău și plecă.

În capul scării, Döмна Iléna îngrijată, îl in-
 trebă: Pleci pré în ȃori Măria ta . . ai vre-o veste?

— Nu, draga mea dömnă, vreu să-mi mai odih-
 nesc mintea; după ce voi cercetă tabăra, o să apuc
 spre deal cătră pădurea Schimnicului, căci am orën-
 duit de eri pregătiri pentru vënătöre.

— Mergi cu bine, Măria ta, îi ȃise Döмна
 Iléna.

Pe când vodă coboriă scara, ea porunci să se
 adune fetele de curte să între în argele și să se
 așede la lucru, căci se schimbaseră rënduelile la
 curtea lui Matei Basarab, zăpăcela și moliciunea din
 vremurile lui Alesandru Iliăș și a lui Leon Stefan
 conteniseră.

Matei coborîndu-se în curte, găsi pe toți curtenii
 și vënătorii domneșci gata de plecare. Domnul in-
 călecă și porni urmat de boerime și vënători, ér no-

*

rodul sta in cale și privind cum trece alaiul domnesc se închină cu dragoste și iubire, că mult milostiv, înțelept și cu rîvnă pentru binele obștii eră Măria sa.

Curtenii cu mare trudă putură să ție la drum cu Măria sa. Matei eră in tabără și boerimea răsniță, siliă din resputeri să-l ajungă. Ce-i dreptul, calul Măriei sale eră de sânge arăpesc, ager, sprinten și la gônă, sbură ca gândul.

Căminarul Neagu, vênător vestit, indrumând spre tabără, țise căpitanului de arcași:

— Căpitane, pornește vênătorii domnești la pădurea Schimnicului; vodă după ce va cercetă tabăra, e bine să ne găsească pe toți acolo.

— Așă a poruncit?

— Ba nu, dar nu veți că abia ne putem ține de Măria sa.

— O să conăcim in pădure, căminare?

— Nu șciu; dar de conac tot e bine să avem in grije, decă o eși ursôica, te pomenești că se întârzie și atunci conăcim in pădure.

Căpitanul porni, după poruncă, cu toți ômenii.

Vodă zăbovi mult in tabără, căci cercetă cu de amănuntul armele și pe ostași.

După ce isprăvi, pofti pe vistierul Ghinea grecul și pe boerii cari aveau orândueli și slujbe la Tîrgoviște, să se întorcă acasă, ér Matei cu câțiva curteni, între cari eră și Armașul Radu Vărzaru, porniră spre locul hotărit pentru vênătoare.

***

In cale, din pricina iuțelii calului Măriei sale, după care nu se putu ține decăt numai armașul, amêndoi se răsnișeră de ceialalți curteni, astfel că rătăciră drumul prin pădure. Eșind dintr'o culme de deal, la pôlele căruia se arată un luminiș, vodă zări in depărtare un bêtrân ce indemnă la muncă și porunci armașului a se îndreptă spre densusul.

Moșnegul ce-i dreptul, eră sântos la chip, dar bêtrân, alb colilie, până și sprincenile-i stufose, erau albe par că ar fi fost ninse.

— Hei! Unde sântem aci? — întrebă mândru și rēstit Radu Vărzaru.

Bêtrânul se întorse și cam cu pușin băgătoare in semă luare in rīs, respunse:

— Unde? ia sub sôre, pe moșia strămoșescă! și lăsa pe armașul rușinat, apoi își vedu de lucru, ca și cum n'ar fi avut vorbă cu făptură omenescă.

Vodă vedēnd cât se iuțise armașul, deschise el vorba cu blândete și cuviință, cum se și cade unei țefe domnești.

— Fi-vei rogu-te bun, moșule, să ne spui unde ne aflăm?

Moșnegul se 'ntorse, își luă căciula, se închină cuviincios, și cu privire blajină și supusă respunse:

— Decă o iai la stînga, jupâne, numai cât vei incură calul, ajungi la Tîrgoviște.

— Nu mergem la Tîrgoviște, de acolo venim; vrem să mergem la pădurea Schimnicului.

— Atunci ați greșit rēu drumul, să iertați; dar luați-o pe potecă la drēpta, eșiți in drumul mare și de-acolo tot drept spre Lăculețe.

Mai 'nainte de a porni, Matei vodă se întorse cătră bêtrân și-i țise:

— Dar ia spune-mi, ce te trudești acolo? bêtrân și muncești ca un flăcău? Ce faci in rāzorul acela?

— Răsădesc niște pomet, aveam meri pe locul ăsta; dar îmbêtrâniseră și erău plini de vermi, ca țera de seimeni, i-am ars și eu pe toți.

Domnul, uimit de chipul cum moșnegul muncise rāzorul și de respunsurile ce da la vorbă, se apropie mai mult de densusul.

— Spune-mi mie, cum te chiemă?

— Tudor sin Vintilă, jupâne, să trăești.

— După vorbă, trebuie să fi fost oștēn.

— Am slujit până mai acū 16 ani țerii, cu tôte bêtrânețele. Hei! pe vremea domnii lui Mihai-Vodă — Dumnețeu să-l odihnescă — eram și eu ce eram! De când a năpădit pustia de grecime in trebile domniei și ale ôstei, nu m'am mai amestecat: țifna grecescă înderētnicește pe creștin. Ș-apoi, sânt și bêtrân, nici că m'ar fi chemat, măcar că se strîng oștile nevoe mare.

— Ai copii, moș Tudore?

— Da cum să n'am, jupâne. Am numai la ôstea domnescă vro 16, cu feciori cu nepoți cu tot.

— Da ce? nu cunoști pe Măria sa vodă? îi țise armașul Vărzaru.

— După fapte da, dar după chip și grai nu, că nu l'am vedut nici odată.

— Atunci, nu șcii cu cine vorbești?

— Cu o fire de om cam truface, dar tot om . . . că dór ne-i fi Măria sa.

Matei vodă nu-ș putu stăpâni rīsul. Simțind pe armașul că se inverșună, îi tăia vorba aspră, gata să-i iēsă din gură.

— De câți ani trăești așă, moșule? întrebă Vodă.

(Incheierea va urmă.)

St. Vellescu.

Sonete.

După Petrarca. —

I.

Sm iubit intodēuna și cât de mult iubesc ân că
Acel loc plin de dulcēță, unde me întorc adese
Și cu ochii plini de lacrimi caut urmele ei șterse
Și nebun alerg intr'una — căci amorul me alungă.

Cât de mult voi iubi țimpul și ora mult așteptată,
Ce înima-mi ofilită o va ușoră de chinuri;
Dar tot mai mult ador ochii ce-mi aduc numai suspinuri
Și cu a dragostei lanțuri îmi țin înima legată.

Cui ar fi trecut prin cuget ca contrarii mei amarnici,
(Pe cari inse eu sērmanul atât de mult îi iubesc,)
Să ieie toți de odată înima mea sub asalt.

A și isbutit asupră-mi dragostea invingeri falnici.
Decă să-ș strîng la sinu-mi de sôrte nu-mi va fi dat,
Am să mor, de și acuma doresc mai mult să trăesc.

II.

Scăpând din trista 'nchisôre, unde m'a ținut amorul,
Făcēnd atâți ani din mine ceea-ce lui i plăcea.
Dragi femei! ar fi prē lungă s'ascultați povestea mea,
Cum scăpând din inchisôre tot la ea me duce dorul.

Înima-mi spunea adese, că n'ar șci trăi de sine,
Dară îmi eși in cale copilașul trădător,
Și fățarnic peste fire cu tonu-i măgulitor,
Me duse in rătăcire, me făcu să uit de mine.

Ah! de câteori trecutul îl amintesc suspinând.
Mai dulce-mi părea durerea și jugul cu-a lui povară,
Decăt noua libertate, ce me chinue amar.

Târțiu am cunoscut rēul și nici mi-a trecut prin gând,
Cât necaz îmi va aduce rătăcirea mea amară
In care m'am isbit ênsumi. — Dar acuma inzădar!

Ioan Bocanici.

INAINTEA OGLINDII.

Francisca de Rimini.

— Tragedie în cinci acte, de Gustav Drouineau. —

(Urmare.)

Paolo. Intr'adevăr, nu mi-am dat seamă. Dar crede domnă, că pacea vieții d-tale, e dorința cea mai înaltă a inimii mele. — Oh! când voi mai regăsi eu acele zile fericite în care nu râvniam nimic în astă lume nemărginită? — O Ravenă! — Ce îngirigi mi-a inspirat mama d-tale! Atunci, ochii cei încântători nu plângeau pe un frate; atunci puteam stăpâni furiele mândrilor mei gibelini, și scuti zidurile cetății de ori ce jaf; îmi plăcea să iert: părea că sufletul meu va versă flacăra virtuților, în sufletu-ți, domnă. — Acolo, după ce prima emoțiune trecu, mi-ai condus pașii în locul respectabil unde aleasa de D-șeu mamă m'a primit cu simpatie... Me înfioram atunci de o bucurie necunoscută...

Francisca. Paolo... vrei să me uciți!

Paolo. Tu... să mori! Tu vei trăi; în această lume fermecată tu va trebui să strălucești multă vreme... (Cu transport.) Eu... Dar pentru ce să mai lanțesești, să mai zugrum sufletul meu, să mai ascund sbuciumările ardătoare mele patime: îmi trebuie, îmi trebuie, ostenită de suferință, o clipă de fericire, înainte de a muri. — Francisco...

Francisca. Nu!...

Paolo. Te iubesc, și cu un amor care ucide.

Francisca. Tunetele toate nu me vor pute urni!

Paolo. Te iubesc!.. Pedepsescă-me infernul pentru vecinicie, — eu tot te voi iubi în totdeauna... Francisco, te-am iubit, te ador...

Francisca. Cine? tu?... Această mărturisire m'a pierdut... Văd deschidându-se înainte-mi o prepație nesfârșită... De ne-ar auzi cineva!.. ce-ar ține de mine? femeia fratelui tu?... Ah nenorocitul! taci! (Tăcere.) Privește pe soțul meu, ca pe un frate ce te iubesc; respecteză legăturile noastre, revino-ți în fire; nu căută a me imblândi... Tu tulburi fericirea lui; zugrumă-mi repaosul, dar lasă-mi cel puțin onoarea.

Paolo. O vrăjmașii omenesci! Am pierdut atâtea farmece!.. Când nu voi mai fi pe această țerină, să verși în amintirea mea câteva lacrimi...

Francisca. Ță tot rodul luptelor mele sufletești!.. M'am temut să nu me tradez, — am dorit morțea, — am voit să-l uresc, — aș voi-o încă... În fie-ce oră, în rugăciuni, crezând să-mi vindec inima, sărutam pământul; — dar ce amintiri, vai! îmi amețiau creierii? — Lasă-mi mâna...

Paolo. Te iubesc... și tu, tu me urești!

Francisca. Eu, să te uresc!..

Paolo. Cum?

Francisca. Să te uresc!

Paolo. Ah!... Ce grozav amestec de bucurie și de durere mă potolă-mi aceste cuvinte...

Francisca. Dar ce te derâșie eu?

Paolo. Mă derâșie și tu?

Francisca. Ce mă derâșie?

Paolo. Te derâșie, te derâșie! — Ea nu me urește!..

Francisca. Să te derâșie!.. Fericirea mea... Asta mână... pe... și să strîns-o?..

Paolo. Să te derâșie, du-te!

Francisca. Mărturisire numai, și voi pleca... Raveno, să merg să-ți văd anticele tale ziduri! Adu-ți aminte de acea zi, cea mai dulce din viața mea totă, numai de iubirea răpită te-a zărit atâtea de frumoasă. Eu pășeam prin cârcările ascunse a grădinei tale rădătoare, și tu, cu oțărurile lui Lancelot! La vuetul surd al pașilor tăi, tremur când me gândesc... tu te-ai oprit să mă derâșie, — și cetirăm im-

preună, cum un cavaler, în Franța faimosă, a îndrăznit să ridice ochii către o regină; cum gingașul amor s'a străbătut în inima-i — și plânsetele ce-l costă rangul înalt al idolului său. — Eram singuri, muți, și fără nici o bănuielă; me simțiam pătuns de o ușoră înfiorare, — privirea mea întelni ochii tei — muiați în lacrimi. — Tu, tu nu mai cetia. Am înțeles tulburarea ta; cartea scăpă din mâna ta tremurătoare, și — palidă, a-i reluat incetinel drumul castelului...

Francisca. (Aparte.) Vocea lui e o otravă.

Paolo. Acele pagini adorate, de câte ori, plângând, le-am sorbit eu cu privirea!.. Uite, privește aceste cuvinte șterse prin plânsetele mele; — le cetiam împreună. (Scote din sin un pergament și cețșe aplecându-se pe umărul ei.) »Dă-i o sărutare »înaintea mea, pentru începutul unui amor adevărat«...

Francisca. (Tremurând.) Destul! fie-ți milă, destul!

Paolo. Nu! Nici odată, Francisco, o femeie n'a putut inspira, ca tine, într'o inimă omenescă, mai atingătoare respecte, unite cu atâtea amor; tu-mi ești aerul de dimineță, lumina zilei, viața...

Francisca. (Ne mai putându-se stăpâni.) Ah! decât altarul ar fi văcut imeneul nostru, decât prin jurăminte aș fi fost legată de tine, decât fratele meu ar trăi, — martur al amorurilor noastre, — decât eră amicul tu, Paolo, — ce zile frumoase aș fi avut!.. La sfârșitul luptelor, mâna mea incetișor ar fi desprins armura ta; ar fi deslegat dela piciorle tale strelucitorii șpori, ar fi șters colbul lipit pe fruntea-ți; — dulcea ta voce, lunecând în sufletul meu răpit, ar fi fermecat viața noastră, la umbra verților dumbrăvi... Oh! cât mi-ar fi fost de dulce să ascult șoptele tale, — să pescuiesc amorul și speranța în ochii tei, — să umplu momentele tale cu o beție supremă, și să trăiesc mai mult prin tine, decât prin mine însumi... Tresar în brațele tale de fericire și de frică; privirile tale dragostitoare... O Dómne! Dómne!.. (Se aruncă în genunchi, apoi se clătină și pică fără mișcare la piciorle lui Paolo.)

Paolo. (Ridicând-o.) O spune-mi... nici un semn de viață... Resturnată la piciorle mele... (Cu desperare.) Delirul în care me aflam a jiguit-o fără indoielă... Să chem pe cineva... Decă Bertold... Nu îndrăznesc... Dar viața ei... Ea móre, și din cauza mea! (Sculându-se.) Ajutor! ajutor!

Scena V.

Malatesta, valeți, pagii, femei.

Malatesta. Francisca! (Alergă la ea, și pagii ridică pe Francisca. — Aparte.) Ei erau singuri!.. Rușinea mea e vedită... (Tare.) Luați-o din ochii mei! (Aparte.) Să tradeze credința jurată!

Paolo. (Voind s'o urmeze.) Să veghez asupra ei.

Malatesta. (Strângându-i brațul cu putere.) Nu! (Cu o slăbiciune stupidă.) Ce vârtej grețos! Me simt gata încă să blastem cerurile!.. (Cu ironie.) Ah nu șefi cât me costă, amice dragălaș și credincios, de a te despărți de dênșea, tocmai când furia ei se stiușe. (Apropiându-se.) Tribunalul te esileză, fiind indiușat de discursul meu; Guido te-a apărat de asemenea.

Paolo. Dar ce-mi pasă de voi muri?

Malatesta. (Aparte.) El! să plece de aici fără să-și ia pedepsa

Paolo. Adio!

Malatesta. (Aparte.) El! să scape din mânilor mele! (Tare.) Amice, vino în brațele mele. (Pune mâna pe pumnalul său.)

Paolo. O cerde!

Malatesta. Nu cu pumnalul! Ca niște bravi!..
și muri cu spada în mână...

Paolo. (Presentându-i sabia.) Fă ori ce vrei...

Malatesta. (Respingând-o.) Nu, ține-ți-o!

Paolo. Pentru ce?..

Malatesta. Mai întrebi?..

Paolo. Bertold, pentru ce?

Malatesta. Pentru ca să te aperi!

Paolo. Contra cui?

Malatesta. Contra rivalului teu!

Paolo. Cine? vorbește-mi!

Malatesta. Eu.

Paolo. Ce grozăvie!

Malatesta. (Trăgând sabia.) Trebuie!

Paolo. Lovește!

Malatesta. Vino, apără-te!

Scena VI.

Aceiași, Dante.

Dante. Ah! tot același sânge curge în vinele
vostre!

Malatesta. Il vom versă în această clipă pentru
a potoli furia noastră.

Dante. Doi frați, înaintea lui Dumnezeu, să se ucidă!

Malatesta. Crudul, m'a tradat!

Paolo. Nu! te înșeli! Francisca este nevinovată,
ț-o jur! — Pedepsește-me numai pe mine singur;
eu singur sunt sperjur. — Aerul care o încungiură,
chiar, inspiră numai virtute...

Malatesta. Imi laudi însușirile ei, nesocotitul!

Paolo. Chem mărturia cerului, căci ea e nevi-
novată!

Malatesta. Când me dobără, viclenul, cu cele
mai ucidețore lovituri, când sorbe cu atâta putere
sângele meu cel mai dulce, el se crede încă nevi-
novat de morțea care mi-o dă! Ci redă-mi amorul
seu, singura fericire a unei vieți, supusă de acum
înainte numai la vecinice jeliri... redă-mi scum-
pele ei cuvinte, așa de dulci, acele priviri, cari,
câte-odată, scăpând din ochii ei, me făceau să cred
în dragostea sa! redă-mi acea ameteală care me fă-
cea să cred în farmecul ei, sufletul său, pe care fu-
gind, tu-l tirășci după tine, — séu însărcinază-te cu
poverile ce cad asupra mea — Tu pleci, și, chiar
din sbuciumul lipsei sale, tu tu vei mângăia dîcînd:
»Ea me iubește; eu gem, dar pentru ea.« — Și eu,
până la mormânt, în fiecare zi simțesc un nou su-
pliciu. Părăsit, urît, resturnat din puterea mea, am
făcut totul pentru a-i plăcé, și totuș — mor fără a
fi resbunat! — Nu! remăi, și tremură așteptându-ți
môrtea; lașule, suferă cu mine, căci sôrta ta de as-
tăți atêrnă de sôrta mea!..

Dante. Stăpâne, stimpără grôza ce te inflăcă-
reză! Nu-ți pune în joc sufletul teu prin o crimă hi-
dôsă ce nu te pôte resbună! — Cunosc înfiorătorele
lupte sufletești ale lui Paolo; — el nu e criminal.
— Furia ta pôte să-l esileze; — să ne ducă un vas
chiar în astă noapte spre Sicilia, — și voi binecu-
vêntă furtuna ce ne va aruncă în vr'o prepastie. —
Stăpânește-ți furia, înainte de a lovi, și nu respinge
sfaturile binevoitôre ale unui amic. Pe sfânta cruce
în care credem, pe ceruri...

Malatesta. (Rătăcit.) Gibelinule, ce voești dela
mine?

Dante. Ce voesc? Să scap de môrte pe un os-
taș pe care îl stîmez; să smulg o victimă infernului
sugrumător; voesc ca Paolo să fie liber!.. Ascultă-
mi durerea!.. decă-l vei opri... nenorocire ție! ne-
norocire!

Malatesta. Me injuri încă?!.. Ah! cât despre-
țesc viêța!.. Decă vênătôrea mea ar fi urmată de

un cortegiu funebru... El a distrus pacea ce dom-
niă între noi! El!.. el!.. Mîntea mea... Atâtea
lovituri! atâtea sbuciumări! »Nenorocire ție!« dîse
el... Un pumnal me amenință... ei tórnă otravă!..

Dante. Ei?

Malatesta. (Lui ênsuș.) Dante, te gonesc! —
Paolo, acest palat e ucigător pentru ingrați. — Ei
bine, ordinul este dat, și tu... tu nu vei mai eși
de aici. (Ese.)

Scena VII.

Dante, Paolo.

Paolo. Decă va ucide-o?.. O nu!.. voi fi
acolo... eu, să me tem?..

Dante. În pericol trebuie ca să lucrezi, ér nu să
te plângi. (Vine intendentul urmat de valeți și dă lui
Dante bastonul seu.)

Intendentul. Plécă.

Dante. (Incet lui Paolo.) Voi reveni în astă
noapte...

Paolo. (Idem.) Dar sângele teu prețios?..

Dante. Nu me plînge, ci sperază!.. (Ese.)

(Cortina.)

(Incheierea va urmá.)

N. A. Bogdan.

Poesii populare.

Cóse-o fată de mai scrie,

Tótă véra cóse fie,¹

Când erá colo tótna,

Se rugá de maică-sa

Să-i începă cheița.²

Maică-sa din grai grăie:

— Ucigă-te crucea³ drace,

Nici cheița n'o șcii face?

Veți că ești de măritat,

Bădiț nu ț-ai căpêtat.

Luați sêma mîi feciori,

Cari umblați în ședători,

Că este fată la noi

De-i dă tată-so doi boi,

Doi boi și vaci deli⁴ mânate

Și moșia jumêtate.

— Boii-mi plac, moșia-mi place,

Da cu tonta ce m'oi face?

Mută-ți bade cărarea

De pe la ferésta mea,

O ț-o mută o ț-o strică,

Că nu-ți mai sînt ibonică,

Nici pân' acum nu ț-am fost,

Numai te-am făcut io prost,

Că-s nevêstă cu bărbat,

Nu mai pociu umblá prin sat

Și-s nevêstă cu cochii,

Nu mai pociu umblá pustii.

Nevêstă 'nvêlită rôtă,

Mere 'n crîșmă și se 'mbêtă,

Vine'acasă reu betégii,

Bărbatu la cap o légă,

C'o deschicătură⁵ 'ntrégă.

Vasiliu L. Șuciu.

¹ Cămeșe femeiească. ² O specie de cusătură. ³ Sub uci-
gă-te crucea se înțelege de obicei. ⁴ De acelea. ⁵ Despicătură,
dărăb de lemn.

Șapte zile la expoziția din Paris.

Dina IV.

Fiind duminică, merg la biserica românească și aud că în slujbă se fac rugăciuni și pentru sănătatea regelui Carol I și soția sa Elisabeta și pentru mitropolitul primat al României. De-ocamdată se slușce numai într'o capelă, fosta sacristie a dominicanilor, dela care s'a cumpărat această biserică în stil gotic. Biserica cea mare are trebuință de mai multe reparațiuni, dar aceste nu pot altera stilul, la care țin francezii ca la toate zidurile vechi monumentale. Un grilaj dinaintea porții bisericei ar trebui să se facă numai decât ca să nu se poată apropia de colțuri (ascunđături) bețivii nocturni. Și apoi cei vr'o 400 de studenți români n'ar pute alcătuî un chor impoșant care să respundă rugăciunilor preotului pentru înflorirea patriei? Dar o societate a tineretului român n'ar pute esista în acest focular al libertății, când multe alte asemenea societăți esista în alte locuri subț impregiurări mult mai vitrege?

Dar ca să simțim și din alta parte că e duminică, să intrăm în palatul artelor frumoșe. Cu toate că afară plouie, lumea nu impregeta a furnică prin expoziție.

Câte idealuri vędură ochii mei aci, dela prunci sugętori, copii mărișori și copile drăgălașe, domnișore ca niște ąngeri, până la eroi și eroine, madone și matrone, ąmeni renumiți, și câte regiuni încântătoare eșite din peneluri care de care mai istețe și câte bătalii, câte sujete de efect de ți se increția pelea frunții séu din contră ți se insenină ca la vederea azurului ceresc! Tote aceste impresiuni a vi le descrie mai în detail ar fi pré obositor. Voi specifică aci numai câteva observări culeșe din secția română a frumoșelor arte, mai ales că aci avui de a face cu cunoșcințe mai vechi cu care me întâlneșem și în palatul noului Ateneu român din București; dar aci la expoziție eră numărul lor mai redus.

Nu știu din ce causă n'aflii aci tablourile admirabile ale pictorului Aman. Intre busturile de prin salonul român observai și pe al lui Davila și al trei Hașdeu și altul de Grigorescu. Intre tablouri eră de Mirea 2 copile și 1 băet, apoi o domnișoră încântătoare. Impoșant eră Vęful-cu-dor de Mirea insoțit de o schiță a legendei respective. Și Grigorescu avea tablouri pline de efect, de și mai mici decât ale lui Mirea, dar mie mi se împărea că totuș cest din urmă a eșit cuceritor. Și unul și altul a fost decorat cu medalie de argint. Georgescu a câștigat cu bustul unei dame române medalie de bronz.

Nostimă la vedere eră o locomotivă ficșă din 1803, una dintre primele mașine de drum de fer din 1825, șinele aședate pe petri, nu pe lemne ca ađi, și o mașină construită chiar de George Stephenson.

Dina V.

Bine represintată eră și Serbia în privința picturii și Grecia relativ și mai bine. Decă te uitai la pictura Șvediei și Norvegiei, îți điceai: cum e țera așa sânt și produsele ei, vorba lui Góthe: Grau in Grau, argințiu, efectul unei ierni mai durabile, unei atmosfere plină de cęță. America nebunatică are o pictură tot cam așa, efectul evului de fier și al lipsei de femei, Hollandia te mai încaldeșce, în secțiunea austro-ungară dau erăș de un monument cunoscut,

e Cristos înainte lui Pilat de Munkácsy, ce eră odinórá espus și în Pesta. Pe când atunci imi impusese ca ceva grandios, acum eră să-mi scape din atențiune în mijlocul atător tablouri impoșante ale diferitelor națiuni. Numai într'un salon cu inscripția: »pictorii germani asociați« erai înșelat în ori ce așteptări, încat mai bine eră a nu fi represintată Germania nici cum, decât prin așa puțin și subț o firmă atăt de mult promițetóre.

Dela Italia er ești deprins a așteptá fórte mult ca dela légănul picturii clasice, dar de astă-dată rămán italienii neintrecuți numai în sculptură. Antonio Frilli din Florence a tras cele mai bune folóșe din sculpturile sale în marmoră. Un băețel cu cartea pe genunche, deschisă, cetind în ea, prețul 120 fr. eră vęndut de 40 ori. Un alt băețel scriind pe tábliță ce o ține pe genunche, model după Conova, s'a vęndut de 110 ori. Mie mi-a plăcut și mai bine bustul unei femei tinere, intitulat: »Message d'amour.« Niște mărgele frumoșe hotăresc gátul de candidul piept, pe umérul drept o pasere delicată avęnd într'o ghiérá un rol de hártie (de sigur dela amant), ochi în ochi priveșce paserea sosită cu induișata femeie. Acésta e peptenatá cu moțul în vırtejul capului, și în acela pepten. Cămeșá ușor increțitá pe pept de ți se părea că s'ar depártá de corp de ar suflá un vęnturel, corset, flori la piept, pe frunte pěrul increțit. Cine șcie nu se va întâlni mai tárdiu cu ea și on. cetitóre, fie măcar și în copie de ghips? În secția italiană am remarcat și o sculptură în marmoră în mărime naturală: Christos ręștingnit pe cruce.

Să đic un cuvęnt și despre colecțiunea francesă. Un tablou grandios imi vine aminte, er o damă tineră e la mijloc. Anume un loc la țera în timp de iernă, nu elegant séu splendid-lucrat, dar așa de natural (tocmai trecuse o sanie ori căruța pe aci), încat îți venia a te jucá prin zăpadă, de nu ți-ai fi aci témă să nu deranjezi acea damă care așteptá cu aviditate să-i vină vr'o ființă scumpă din desimea de arbori printre care fumul ce se innáltá, arátá că se află o localitate, pe când dama duióșă eră afară de acésta localitate, pe un loc ceva mai nalt subț un arbore secular, încárcat de zăpadă.

Din galeria de tablouri trecui în palatul comercianților francesi, și visitai minunatele gobelinuri din ultimii doi secolii, Nimfa și Bachus admirabil, Henric al IV maestos și alte decorațiuni din salele senatului. Umblând prin diferitele secțiuni comerciale, admirând sévres-le (desemne pe porțelan) francese, florile și obiectele delicate, cioplite în marmură, ajunsei și în sala de parfum, unde la început me încantá diferitele soiuri de parfum, dar apoi me imbětá. Was zu viel, ist ungesund! Vęndetorii de aci trebuie să aibă un miros cam timpit, de pot sta aci đile întregi. Se vede că mirosul nu e așa mare tiran ca alte sensuri, de órece la parfumerii nu eră așa mare imbulđelá ca în salele ce satisfăceau sensul vederii, auzului și mai cu sémă al gustului.

Dr. G. Crăinicean.

B o n b ó n e.

Un elev se presintă la examen:

Profesorul. — Decă tatăl dtale ar imprumutá 1000 de lei, avęnd a plăti în rate de 250 de lei pe an, cât ar mai fi dator, după trei ani.

— O mie de lei?

— Dar bine, tinere, nu cunoșci de loc aritmetica.

— Se póte . . . dar cunosc pe tata!

*

- Spune-mi mamă, ce este un ânger?
 — Un ânger este o mică ființă care are aripi și care sbóră.
 — Ah! Ei bine, eri am auzit pe tata spunând guvernantei că este un ânger. Va sbură așa dar guvernanta?
 — Da copilul meu, chiar mâne de dimineță.
 *
- Un profesor întrebă pe o fetiță:
 — Poți să-mi spui un mamifer care n'are dinți?
 — Da, domnule profesor.
 — Dă-mi atunci un exemplu.
 — Bunica mea!
 *

La un bal.
 Un cavalier se adresă unei actrițe:
 — Sunteți angajată, dră?
 — Nu dle, dar pentru stagiunea viitoare de sigur.

Inaintea oglinzii.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

O copie de pe tabloul artistului italian G. Induno. Originalul se află în muzeul din Milan.

Jana femeie, frumósă și cochetă, vré să plece undeva; dar înainte d'a porni, se mai rentorce la oglindă, aruncă 'n ea o privire esaminătoare, să se convingă, decă mai este ceva de dres în toaleta sa? Nu esta; dar ea totuș găseșce.

Cum nu? Ori cu câtă luare aminte își arangéză o femeie toaleta, în urmă totuș i mai rămâne ceva de îndreptat.

Un indiscret tocmai atunci a seseșce 'n pragul ușei întredeschise. El o zăreșce, vede cum dēnsa voeșce să ie cât mai frumósă. Ore pentru cine atăta încordare? El suride. Se crede fericitul...

G. M.

Literatură și arte.

Șcri literare și artistice. *Regina României* a intrunit șilele trecute la palat la o serată literară mai multe persoane din societatea înaltă bucureșcănă. — *Bustul artistului M. Millo* făcut de dl Suher, e gata și e foarte reușit; în curēnd va fi espus la București. — *Dl Mureșan*, pictor, este numit profesor de estetică și de istoria artelor la școla de bele-arte din Iași.

Culegere de poesii populare în Marămuș. Am publicat și noi, că Reuniunea învęțătorilor români din Marămuș, în adunarea sa generală din comuna Strimtura, la propunerea adm. vicarial Tit Bud, a făcut un apel cătră toți învęțătorii români din părțile acelea: să adune tot felul de produse ale poesiei populare, în versuri séu în prosă, și să le presinteze propunętorului. Acuma părintele administrator vicarial invită pe toți învęțătorii din acea reuniune, ca cel mult până la sfērșitul lui decembrie să-i trimită ceea ce au adunat. Culegerea apoi se va da sub tipar. Aceea de signr va avé înaltă valóre literară; înse numai atunci, decă nu se va schimbá nimic, ci se va publicá întocmai precum s'a cules din gura poporului.

Durerea. Acesta e titlul unui frumos volum apărut de curēnd la București, de dl D. C. Teleor. Autorul, pe care și cetitorii noștri îl cunosc bine, a reprodus în cartea acēsta lucrările sale beletristice în prosă, cărora le-a dat numele coletiv de »novele»,

cu tóte că cele mai multe nu sânt novele, ci schițe cari zugrăvesc câte un moment psihologic. Inse ori ce nume le-a dat, publicul le va ceti cu plăcere, căci sânt scrise cu vervă și cu mult spirit de observațiune.

Despre friguri, studiu medical, scris în graiul poporal, de dl doctor Negrescu din Drăgășani, a apărut la București. Studiul a fost estras din ȓiarul »Românul.« A se adresá la autor în Drăgășani.

Brosurá politică. A apărut la București: »România, Rusia și întreita alianță« de dl Sava Șoi-mescu, senator. Prețul unui exemplar 2 lei.

ȓiar nou. *Cumpēna* este titlul unui nou ȓiar politic, instructiv și educatic, care a început să iēsă odată pe sęptēmană la București. ȓiarul e redactat de institutorul P. Artenescu.

Teatru și musică.

Șcri teatrale și musicale. *Dl Gr. Cantacuzino*, după cum ne spune »Fântána Blandusiei« (format mic) va dimisioná dela direcțiunea Teatrului Național din București. — *La Odesa*, dna Wolmuth a citit în salónele Teatrului mai multe producțiuni literare scrise de Carmen Sylva. Un public imens asistá la acēsta serată literară.

Premiul Teatrului Național. Direcțiunea Teatrului Național din București, dorind să inavutęșcă repertoriul acelu teatru cu lucrări originale, care să aibá în acelaș timp și o adevęrată valóre literară, a publicat la 27 iunie un premiu de 1200 lei pentru cea mai bună lucrare dramatică, cu subiectul scos din legendele noastre naționale. Până la terminul ficsat, 1 novembre st. v., au intrat 8 piese, pe care comitetul le-a esaminat în sęptēmanile din urmă. Despre rezultatul esaminării n'avem încă nici o informațiune oficială, căci direcțiunea n'a publicat nici un raport. Dintre ȓiarele ce primim din București, »Românul« ne spune că »de și printre lucrările presintate sânt unele care au o valóre literară, totuș nici una nu intruneșce condițiunile cerute, spre a fi premiată.« »Fântána Blandusiei« (format mare) publicá titlul celor opt piese intrate la concurs. Etă-le: »Miron Flăcăul« comedie poporală în 4 acte, »Molda« tragedie în versuri în 5 acte, »Emil și Teona« séu »Timpul iobăgiei« tragedie în 4 acte, »Mihnea și Baba« legendă dramatică în 5 acte, »Pentru tron« dramă în versuri în 5 acte, »Un amor fatal« séu »Fiica Carpaților« dramă în 5 acte, »ȓina Frumusețelor« séu »Tândală Fēt-Frumos« feerie în 5 acte, »Drumul Greșit« tragedie istorică în versuri în 5 acte. Direcțiunea — scrie »Fântána Bland.« — a constatat, că între cele opt opere depuse, s'au găsit trei care s'ar puté represintá, după ce ar fi corectate de autori. Aceste trei piese sânt: Mihnea și Baba, ȓina Frumusețelor și mai ales »Drumul Greșit«, al cărei defect principal e că nu e o piesă istorică cum cerea concursul. Dar în ceea ce priveșce darea premiului, juriul a fost nevoit să nu acorde acēsta distincțiune nici uneia d'în lucrările infățisate, de órá ce nici una nu póte fi jucată fără prefaceri și îndreptări.

Teatrul Național din București. Dumineca trecută s'a jucat întâia-órá: »Marion de Lorme«, dramă în 5 acte de Victor Hugo, tradusă în versuri de dl Dem. St. Rașian. Primul rol a fost ținut de dna Aristița Romanescu, celelalte de dnii Gr. Manolescu, C. Notara, C. Costescu, I. Petrescu, V. Hasnaș și alții. D' Gion scrie în »Românul«, că trebuința unui autor dramatic se simte foarte; lipsa de asemenea fel de scriitori e cumplită. Până se va puté realizá dorința asta, direcțiunea vęđēnd succesul ce piesa »Nunta

dela Văleni» l'a avut la München și la Viena, va intra în pertractări cu autorul, pentru a i se da dreptul să o traducă în românește și să o jöce.

Seratä literarä in Cluș. Tinerimea romänă, universitarä din Cluș a ținut sämbätä in 7 l. c. sära a doua seratä literatä in localitatea Casinei romäne cu programul urmätör: 1. »Frantz Schubert« schiță din istoria muzicii de dl X. Y. 2. »Rusandra« poezie de Bolintinean, declamatä de dl V. Berariu silvanist. 3. »Ceremonii funebrale la Romani« disertațiune de dl T. Stoicanescu stud. iur. 4. »Sërmanä frunđä« cäntatä de dl F. Muntean stud. med. 5. »Asemänare între om și animale cu privire la calitätile lor spirituale.« după Darwin de dl M. Pop stud. med.

Societatea Andrei Șaguna din seminariul Andreian in Sibiu a ținut mercuri la 29 novembre (11 decembrie) ședință publicä, in memoria marelui arhipăstor Andrei, cu urmätörea programä: 1. »Despărțirea vënätörilor«, cor de F. Mendelssohn-Bartholdy. 2. »Cuvënt ocasional«, rostit de Elie Cristea, cleric curs. III. 3. »Epigonii«, poezie de M. Eminescu, declamatä de Corneliu Perșinariu, cleric curs. II. 4. »Cruciata«, cäntec pentru o voce de bas, cu acompaniare de piano de E. Schubert. 5. »Influența creștinismului asupra vieții familiare in primii trei secolii«, disertațiune de I. B. Boiu, cleric curs. III. 6. »Legenda Ciocärliei«, poezie de V. Alecsandri, declamatä de Teodor Adam, cleric curs III. 7. »Cucule cu penä surä«, cäntec popular, întömit pentru o voce de tenor și cor de G. Dima.

Teatrul Dacia din Bucureși. Pe când Teatrul Național din Bucureși cultivözä mai cu sëmă literatura dramaticä străinä, represintänd tot traduceri și localisări, in teatrul Dacia de acolo se jöcä mai cu sëmă piese originale. Astfel de curënd s'a dat »Curcunii«, dramä naționalä in 3 acte și un prolog de dl Gr. Ventura. Èr pe duminecă s'a anunțat: »Jianul căpitanul de haiduci«, dramä originalä cu cäntece in 4 acte și 8 tablouri, in beneficiul dlui M. Milla.

Corul plugarilor din Șomcuta-mare, înșeșat de curënd la stäruința protopopului At. Cutoș, s'a constituit de curënd, sub presidiul dlui avocat Iosif Pop astfel: president adv. Nicolae Nibran, vicepres. adv. Vas. Dragoș, secretar tinerul preot S. Meciu, cassar Ales. Butean, controlor I. Micu conducätör al corului invëtätörul Elia Pop, bibliotecar inv. Teodor Blaga; membri de incredere: V. Butean, I. Micu și T. Butean. Noul cor a și inceput a studia.

Dna Esipoff, cea mai renumitä pianistä a epocii presente, in o cälătorie artisticä întreprinsä de curënd, a concertat in capitala Ungariei cu obiönuitü-i succes. Acum, ca totd'auna, eminenta artistä a probat până la ce necriđibilä maestrie pöte ajunge tehnica pianistului. Arta dnei Esipoff își are caracterul propriu prin sonul seu de o dulcözä nespusä. Piano și pianissimele sale sünd neimitabile, ärä forța îi este prodigiösä pentru o damä. Poetice, pline de o poesiä adevërat femeieșcă, au fost compozițiunile sale ce au entusiasmat sala cea plinä de notabilitäțile musicale ale țerei. Serata din 6 a curentei va remäné una din cele mai neșterse amintiri artistice din sala redutei. Brillantä egalmente a fost serata de luni, a treia cvartet Hubay-Popper, ände, in un quintet de Schumann, a dat și dna Esipoff contingentul seu marilor noștri artiști. A audí împreună pe Hubay, Popper și Esipoff, este o plăcere artisticä din cele mai inalte. Se înțelege că succesul a fost immens și adevërații artiști și amatori de muzică de cari ärä sala indesuitä, au fost transportäți la culmea entusiasmului. Neplăcut au impresionat pe ici pe colo

violina a doua prin eccesul de zel ce a arätat vöind a-și da un rol mai important de cum i se cuvine și ardicându-și vocea mai mult de cum ärä necesar. Hubay și Popper au fost — ceea ce numai Hubay și Popper pot fi — deseversșiți. Ai audí interpretänd pe Beethoven și Volkman, este a înțelege in totä mărimea lor pe nemuritorii poeți musicali.

Seratä literarä-musicalä 'n Orăștie. Corpul invëtätöresc dela școla capitalä gr. or. romänä din Orăștie va arangiä acolo la 3/15 decembre o seratä literarä-musicalä cu acözta programä: 1. »Cänt de primäverä« de F. Bartholdi Mendelssohn, esecutat de corul micst sub dirigiarea invëtätörului Ioan Branga. 2. »Starea bisericei gr. or. din Ardeal inainte de venirea mitropolitului Andrei baron de Șaguna și influența binefäcötöre a acestuia pe töte terenele vieții nöstre« disertațiune de directorul școlei George Jöndrea. 3. »Visul meu«, romanță de G. S. cäntatä solo de invëtätörul Const. Baicu și acompaniat cu viöra de I. Branga. 4. »Satira III.« de M. Eminescu, declamatä de G. N. R. 5. »Muscianții de Praga«, compoziție de Th. Krause, cvartet esecutat de C. Baicu, P. P. Barițiu, G. Jöndrea și T. Raneș. 6. »Stosachi«, cäntecel comic predat de G. Jöndrea. 7. »Acorduri amoröse«, de K. Frühling, esecutat de corul micst. 8. »Pe pämentul Turcului«, poezie de George Coșbuc, declamatä de invëtätörul Const. Baicu. 9. »Trecui valea« de Iacob Mureșan, esecutatä de corul micst. Serata se va da in folosul elevilor säraci.

Cantata dlui Olanescu (Ascanio), pe care o reproducem in nr. nostru de astäđi a fost cäntatä sämbätä la 25 novembre (7 decembre), de opera italianä din Bucureși, in limba romänä, cu musica compusä de dl Francesco Spetrino. Toți artiștii au purtat costum național și au fost förte aplaudäți.

Doze piese musicale romäneșoi se aflä publicate in numërul cel mai nou al äiarului francez »Illustration.« Una e »Särutarea« (Le baiser), poezie de Șerbänescu, musica de Cavadia, și alta »Tu dormiai« (Tu dormais), poezie de Stoenescu, musica de Jean Villacros. Poesiile sünd traduse in franțözeșce de August Clavel.

Biserica și școlä.

Sfințire de bisericöä 'n Vad. Din comuna Vad in Biharia primim șcirea imbucurätöre, că biserica romäneșcă gr. c. de acolo, care 'n timpul din urmă a ajuns in o stare deplorabilä, s'a renovat și 'n luna trecutä s'a sfințit. Meritul renovării este al actualului paroc, dl Stefan Șipoș, carele de trei ani, de când a fost numit paroc in Vad, afarä de renovarea bisericei, a clädit școla și a ridicat din ruinä casa parochialä, avënd un demn ajutor in notarul Ioan Glițe, care își implineșce misiunea de notar cu rarä stäruință. La sfințire, in lipsa protopopului impedecat prin o tristä causä familiarä, a celebrat parocul Petru Feier din Aușeu, cuvëntarea ocasionalä fu rostitä de parocul din partea locului, èr cäntäriile rituale s'au cäntat de chorul elevilor din școla elementarä de stat, sub conducerea invëtätörului Grigorie Torsan.

Sinod protopopeso. Protopiatul gr. c. de Mureș-Ludoș a ținut äncä in luna lui novembre sinodul seu, sub presidiul protopopului Nicolae Solomon, in Mureș-Ludoș. Scopul acestui sinod a fost clasificarea parochiilor, ceea ce s'a și făcut. Apoi notar al districtului s'a ales preotul George Florian.

Universitatea din Bucureși. Consiliul profesoral al facultäței de litere și filosofie a admis cererea dlor Bonifaciu Florescu, Ștefan Speranță și Giorgian, de a face cursuri gratuite la acea facultate. Dl Florescu va

incepe un curs de »Istoria literaturii franceze«, dl Giorgian de »Sanscrită«, ér dl Speranța de »Istoria literaturii române.«

Adunare învățătorască. Învățătorii români gr. c. din protopopiatul Căscăului au ținut conferința lor de toamnă în comuna Unișor, la 20 novembre și sub conducerea protopopului Ión Velle. Învățătorii Aug. Pop și Petru Mureșan cetiră câte o disertațiune. Vi-torea adunare se va ține la Oena Deșului, cu care ocaziune învățătorul Aug. Pop va vorbi despre »Industria de casă la poporul român.« Protopopul Ión Velle a oferit un premiu de 20 fl. pentru un învățător, care până la anul viitor va avé 50—60 școlari, din cari cel puțin jumătate va face progres.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Cluj-Turda va ține adunarea sa generală la 6/18 decembrie în Agârbicium, sub presiul pârintelui administrator protopopesc Tullie Roșescu, secretar G. Prigóna. Afară de celelalte agende, învățătorii G. Prigóna, F. Ignat, V. Teotelecan vor ține prelegeri teoretice și practice.

Ce e nou ?

Bustul lui Eminescu la Botoșani. Asociațiunea studenților universitari din capitala României va da la 5 decembrie viitor în orașul Ploești un concert în scopul de a mări fondul pentru ridicarea bustului lui Eminescu în Botoșani. Astfel de concerte sînt hotărîți studenții a da în mai multe orașe ale țării.

Prelegeri publice în Arad. Asociațiunea națională din Arad pentru cultura și literatura poporului român arangiează un ciclu de prelegeri publice în sala seminarului diecesan. Precum află »Biserica și școala«, aceste prelegeri vor fi de un deosebit interes. În numărul procsim va publică întreaga programă. Aceste prelegeri publice se vor începe sâmbătă în 9/21 decembrie a. c.

Intrunire agricolă. Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu va ține duminică la 10/22 decembrie o intrunire agricolă în comuna Reșinari, la care se va discuta despre ingrigirea vitelor și despre grădinile de pomi. Intrunirea se va deschide la 12 ore din zi și se va ține în sala otelului, eventual în biserica cea mare.

Noi cetățeni români. Corpurile legiuitoare ale României au votat recunoșcerea de cetățeni români a următorilor ardeleni: Nestor Măcelar, Eremia Popa, N. Stinghe, Teodor Suciu, Ion Z. Mavrodin, Sandu Solomon, Nicolae Enescu.

Necrológe. *Alesandru Capra de Jupa* a încetat din viață la 8 l. c. în etate de 69 ani. Il gelesc: Sofia George Ioannovics născ. Manno, Irma Nicolae Dumba născ. Manno, Pelagia Manno, nepote; George Ioannovics, Nicolae Dumba, nepoți; vęd. Isabela Constantin Manno născ. Ragályi, nepótă; Irina Dumba, Ecatarina Manno, Maria Luisa Manno, strănepote; Stefan Manno, Alesandru Mano, strănepoți. — *George Székely*, paroc și protopop gr. c. în Ardușat, Sătmar, a murit în etate de 74 ani.

Oglinda lumei.

Influenza. Așa se numește o bōlă nouă, care s'a ivit la Petersburg, unde vr'o 350,000 sufer de ea. De acolo s'a răspândit în Polonia; de aici a trecut

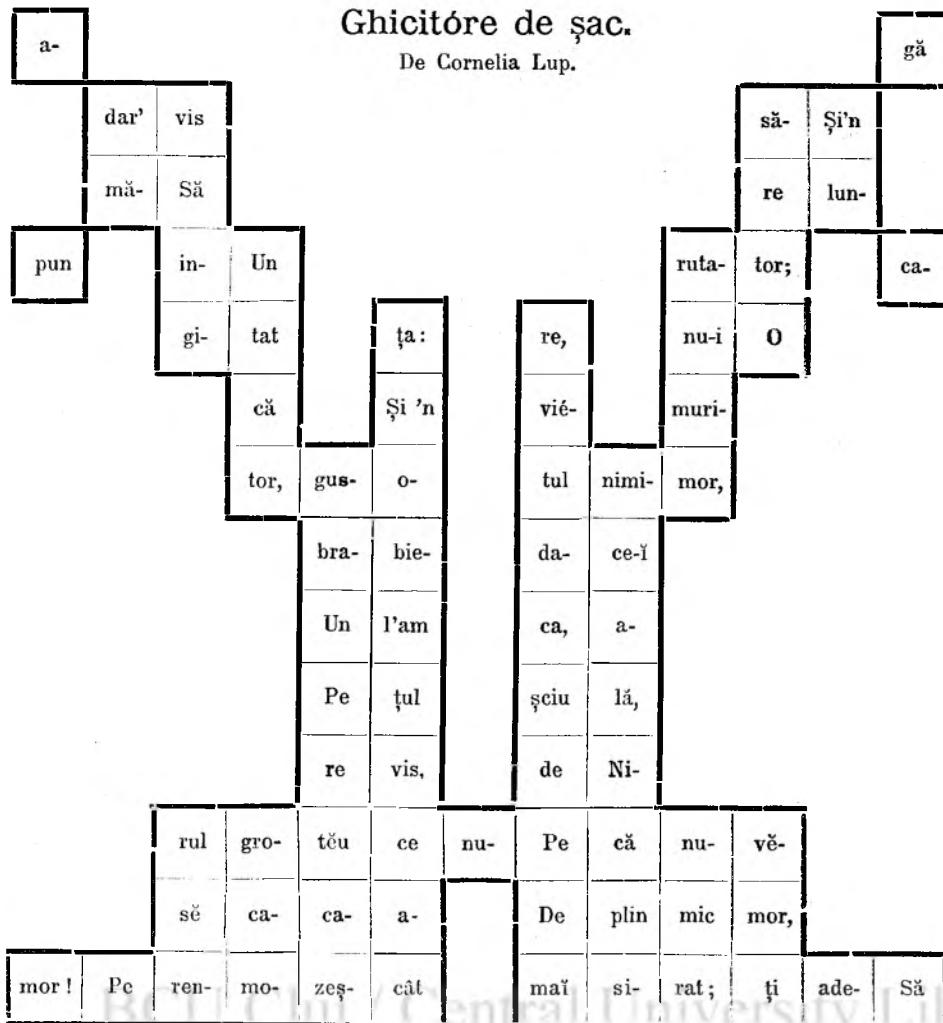
în Viena, de unde se speră că va vini și pe la noi. Acesta bōlă nouă vine cu friguri și ferbințeli mari; este un fel de catar. Din Paris se scrie, că și acolo s'a ivit o bōlă ciudată; medicii inse susțin, că aceea nu-i »influenza« rusescă.

Un desen transmis prin telegraf Dl Ginochio din Nev-York a inventat un nou telegraf care transmite desene. Acest telegraf consistă într'un mecanism pus în mișcare printr'o baterie electrică. Transmiterea prin telegraf a unei iscălituri seu a unei scrisori, cu caracterele ei este lucru care s'a descoperit de 10 ani. Dar ceea ce distinge pe acest nou telegraf, e că transmite cuvintele, miu decă voești, în timpul când le scrii. Pentru acesta scrii pe un țilindru de hârtie care se desfășură, și când ai scris câteva rânduri, pui o margine a țilindrului în rașină, care transmite îndată ceea ce scrii pe hârtie. Mașina pōte să funcționeze or cât de iute. Desenurile și ilustrațiunile pentru diare se transmit în acelaș mod. Se spelă hârtia destinată desenului cu o soluțiune de calcium care o face conducătoare. Desenul trebuie făcut cu condeiul de cernelă și se transmite cu inlesnire cu tōte liniile și umbrele în modul cel mai exact. Intrebuintarea acestei urășine va fi de un mare folos pentru diare, pentru că prin acest mijloc, vor pōte să publice desemele faptelor petrecute chiar în cea zi. Șcirile destinate presei vor fi transmise fără întârziere și în timp de furtună, când telegraful ordinar nu pōte funcționa, cea mașină nu este întreruptă.

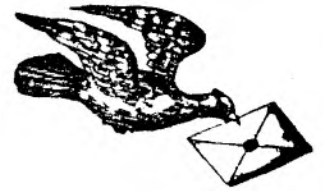
Fecióra de Orleans. Cunoscutul autor și istoric francez Lesigne a scos acum de curënd o carte în care caută a dovedi, că întreaga istorie cu Ióna d'Arc nu este decât o legendă. Titlul cărții este: Sfērșitul unei legende. Autorul dice că fecióra dela Orleans cătuș de puțin n'a jucat acel rol care i se atribue că l'a avut cu ocazia rebelului între francezi și englezi. Ea nu a fost decât o fată isterică, pe care regele și ómenii sei au folosit-o pentru a fanatisa prin ea poporul de jos, și pentru a o pune în fruntea unor cete neregulate cari se aruncau asupra englezilor, deci nu i se pōte da tocmai titlul de mântuitoare a Franciei. El arată că Ióna d'Arc nu numai că n'a fost mântuitoare a Franciei, dar basat pe documente din care estrage părți, arată că nici chiar orașul Orleans nu cu ajutorul ei a scăpat de englezi, căci cetățenii acestui oraș goniseră de sub ziduri pe englezi încă înainte d'a se fi pomenit de numele Iónei. Autorul în cartea sa aduce extracte dintr'o mulțime de acte și manuscrise necunoscute încă până acum. E mai mult ca sigur, că lucrarea de față va produce mare rēsunset și discuțiã în Franția, ai cărei locuitori au un adevărat cult cătră Ióna.

Cartea lui Stanley. Din Londra se telegrafiează, că Stanley și-a vëndut dreptul de editare a cărții sale în care tratiează despre expediția din Africa. Dreptul de editare l'a cumpărat casa Sampson Low, pentru suma de 40,000 funți sterlingi, ceea ce face mai mult decât un milion de lei. Nu-i vorba, onorarul e mare, dar când gândești că de câte ori și-a spus el viața și prin câte greutăți a trecut, pentru a pōte scrie memoriile, apoi deu nu te mai miri decă e plătit așa de bine.

Milan în Paris. Ex-regele Serbiei s'a reintors în zilele trecute în Paris și a descălecat în Avenue d'Antin. Milan a cercetat pe ministrul de esterne Spuller și a declarat, că se va lăsă cu deseversire de politică și că de aci înainte nu se va mai ocupa nici de afacerile interne ale Serbiei, nici de cele esterne. Milan i-a mai împărtășit ministrului, că are de gând să cerceteze mai des ședințele camerei deputaților.

Poșta redacțiunei.

Șepreus. Ceea ce ne-ați trimis, a eșit de mult. Se vede, că p'acolo nu cetiți fôia noastră.

Jidovin. A sosit. Pe anul curent mai aveți să trimiteti 4 fl. 20 cr.

Maidan. De va fi cu puțință, încă 'n anul acesta. Fabula nu ni se pare poporală, de aceea nu ne vine s'o publicăm.

Boldur. Găsf-vei dta pe acolo și alta poveste, mai frumoasă; dar s'o descrii intocmai cum o spune povestitorul.

Beinș. Tratatul higienic va eșî încă 'n anul acesta.

Dnei A. B. Totul va aternă dela spriginirea publicului in anul viitor.

Vicna. Se 'nțelege.

Apropiându se sfârșitul

anului, rugăm pe abonații noștri

să-și innoească de timpuriu abo-

namelele; ăr restanțierii bine-

voească a-și refui datorria, căci

in cazul contrar le vom sistă es-

pedarea.

Se pôte deslegă după promenada calului.

Terminul de deslegare e 25 decembre. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte intre deslegători.

*

Deslegarea ghiciturei din nr. 28:

Fiecare femeie a vëndut la inceput câte 7 mere cu 1 cr. și pe urmă a măr cu câte 3 cr. și așa fiecare a căpătat câte 10 cr.

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișorele: Rosa Beleş, Elena Olariu, Eufrosina Popescu, Elena Sântion, Agapia Crișan, Zoe Dimbu, Minodora Mișunescu, Iosefina Popescu, Ana Moldovan, Aurelia Pop, Elena Ardelean, Eufrosina Muntean, Lucia Ionescu, Amalia Lugoșan, Maria Luncan, Eleonora Valean și dela dl Aurel Const. Domșa.

Premiul fu dobândit de dșora Elena Olariu in St. Nicolau-mare.

Călindarul săptămânei.

Țiua sêpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Dum. 27 după Rusalii Ev. 14	dela Lu ca c. 18, g. 2, a inv. 5,	res.	ap.
Duminecă	3 Prof Sofronie	15 Valeri	7 43 4 8
Luni	4 Mart. Barbara	16 Adelheida	7 44 4 8
Marți	5 Cuv. Sava	17 Lazar	7 45 4 9
Mercuri	6 † St. Par. Nicolae	18 Achile	7 45 4 9
Joi	7 Par. Ambrosie	19 Abraham	7 46 4 9
Vineri	8 Cuv. Patapie	20 Amon	7 47 4 10
Sâmbătă	9 † Zemisl. St. Anei	21 Ap. Toma	7 47 4 10

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

fôrte folositoare in tôte bôlele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăelile, colica, catarul de stomac, acrêla 'n gât, gălbinarea, grêța, vërsarea, durerile de cap (dēcă provin din stomac,) sgârciurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuintare **40 cr.**; duplă **70 cr.** Expedițiunea centrală prin farmacistul *Carl Brady, in Kremsier (Moravia.)*

Avertisment! Veritabilele picături de

Schutzmarke. Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imităză mult. *Semnul veritabilității* este, că fiecare sticlă trebuie să fie impachetată in hârtie roșie, *provădută cu marca de sus* și să aibă *regulele de întrebuintare*, mai observându-se, că este tipărită in *imprimeria lui H. Gusek in Kremsier.*

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se 'ntrebuinteză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dēcă banii se trimit inainte, se espedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl. 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află in regulele de întrebuintare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: in *Oradea-mare* la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; in *Beretyó-Ujfalu* la farm. Geza Tamásy, in *Kis-Marja* la farm. Fr. Gallasy; in *Komádi* la farm. G. Scholtz; in *Salonta* la farm. L. Kovács și Fr. Podrăczky

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.